EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 24.11.2020
COM(2020) 756 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o celotnem izvajanju uradnega nadzora v državah članicah (2017–2018) za zagotovitev uporabe zakonodaje o živilih in krmi ter pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih

{SWD(2020) 283 final}

KAZALO

1. POVZETEK 1
2. UVOD 2
3. PRAVNI OKVIR 2
4. PREGLED LETNIH POROČIL DRŽAV ČLANIC 4
   - 4.1. Prejem in pregled letnih poročil držav članic 4
   - 4.2. Organizacija in izvajanje uradnega nadzora 5
     - 4.2.1. Operativni in strateški cilji 5
     - 4.2.2. Načrtovan in veljaven uradni nadzor 5
     - 4.2.3. Posebne nadzorne dejavnosti 6
     - 4.2.4. Sredstva 6
   - 4.3. Splošna skladnost z zakonodajo o krmi in živilih, pravili o zdravju in dobrobiti živali ter pravili o ekološkem kmetovanju 7
     - 4.3.1. Vrste neskladnosti 7
     - 4.3.2. Analiza neskladnosti 7
   - 4.4. Nacionalni sistemi presoj 8
     - 4.4.1. Notranje in/ali zunanje presoje uradnega nadzora 8
     - 4.4.2. Presoje in inšpekcijski pregledi nadzornih organov 8
   - 4.5. Ukrepi za zagotavljanje učinkovitosti pri izvajanju nacionalnih načrtov nadzora 9
     - 4.5.1. Ukrepi za zagotavljanje skladnosti nosilcev živilske dejavnosti in dejavnosti poslovanja s krmo ter drugih ustreznih proizvajalcev in lastnikov podjetij 9
     - 4.5.2. Izvršilni ukrepi, sprejeti v primeru neskladnosti 9
     - 4.5.3. Sprejeti ukrepi za zagotavljanje učinkovitega delovanja služb za uradni nadzor 10
   - 4.6. Splošna uspešnost nadzornega sistema pri izvajanju nacionalnih načrtov nadzora 10
   - 4.7. Spremembe večletnih nacionalnih načrtov nadzora 10
5. NADZORNE DEJAVNOSTI SLUŽB KOMISIJE V DRŽAVAH ČLANICAH 11
   - 5.1. Presoje 11
     - 5.1.1. Pregledna poročila 12
     - 5.1.2. Nekatere točke, na katere je treba opozoriti 13
6. NADALJNJE UKREPANJE IN IZVRŠEVANJE S STRANI KOMISIJE 14
   - 6.1. Sistematično nadaljnje ukrepanje v skladu s priporočili 14
   - 6.2. Podpora državam članicam 15
     - 6.2.1. Mreže 15
     - 6.2.2. Boljše usposabljanje za varnejšo hrano 17
   - 6.3. Izvrševanje 17
7. SKLEPNE UGOTOVITVE 17

Seznam diagramov

Diagram 1: Število misij, izvedenih v državah članicah v obdobju 2017–2018 12
Diagram 2: Število in vrste izvedenih misij po temah v obdobju 2017–2018 12

1. POVZETEK

V tem poročilu je opisan splošen izid nadzornih dejavnosti nacionalnih organov in Komisije, ki so se izvajale v obdobju 2017–2018, da bi se zagotovila visoka raven varovanja zdravja in zaupanja na področjih zakonodaje o živilih in krmi, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmacevtskih sredstev, ekološkega kmetovanja in shem kakovosti. Ta področja so zelo pomembna v vsakdanjem življenju državljanov Evropske unije (EU). Ključna so tudi za omogočanje nemotenega delovanja trgovine z živili, živalmi in rastlinami v sami EU in z državami nečlanicami EU.

Države članice so odgovorne za izvajanje uradnega nadzora na podlagi tveganja, ki je podrobno opisan in načrtovan v njihovih večletnih nacionalnih načrtih nadzora. Uradni nadzor je namenjen preverjanju, ali nosilci dejavnosti v živilski in krmni verigi upoštevajo veljavno zakonodajo; če je ne, se od držav članic pričakuje, da uveljavijo navedeno zakonodajo in sprejmejo ukrepe za zagotovitev, da taki nosilci dejavnosti ponovno upoštevajo zakonodajo. Službe Komisije s presojami preverjajo izvajanje uradnega nadzora in z njim povezanih dejavnosti izvrševanja v državah članicah.

Večina držav članic je poročala, da so bila število zaposlenih, finančna sredstva in/ali oprema ključna vprašanja, ki so vplivala na izvajanje njihovih večletnih nacionalnih načrtov nadzora. Čeprav so izboljšana analiza podatkov, uporaba orodij IT in pregledi dokumentacije pomagali premagovati te izzive v nekaterih državah članicah, so druge poročale, da niso mogle v celoti izvesti svojih načrtov nadzora.

Komisija meni, da morajo biti na voljo zadostna sredstva za inšpekcijske preglede na kraju samem. Kadar gre za raznolika vprašanja, kot so goljufije na področju živil[1], preverjanje pravilnega označevanja živil in krme, izvajanje dobrih higienskih praks ob zakolu in ustrezna uporaba fitofarmacevtskih sredstev, so inšpekcijski pregledi na kraju samem bistvenega pomena.

Nadzor Komisije nad izvajanjem uradnega nadzora v živilski in krmni verigi v državah članicah zagotavlja jasno sliko uspešnosti držav članic pri preverjanju in uveljavljanju spoštovanja zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih s strani nosilcev dejavnosti. Kot tak pomembno prispeva k postopku zakonodajnega pregleda, katerega cilj je zagotoviti, da zakonodaja EU „ustreza namenu“.

Na podlagi nadzora Komisije nad državami članicami je bilo ugotovljeno, da so v državah članicah na splošno vzpostavljeni potrebni nadzorni sistemi, ki zagotavljajo izvajanje zahtev EU. V nekaterih državah je Komisija s svojim nadzorom ugotovila pomanjkljivosti pri izvajanju uradnega nadzora, ki kažejo, da še vedno obstajajo možnosti za izboljšavo. Komisija je sistematično spremljala svoja priporočila za države članice in po potrebi uporabila druga orodja za izvrševanje. Poleg tega je podpirala

[1] Goljufija je namerno dejanje podjetij ali posameznikov, namenjeno zavajanju kupcev in s tem neupravičenemu okoriščanju. Takšna dejanja lahko pomenijo tudi tveganje za zdravje ljudi, živali ali rastlin ali dobrobit živali ali okolje. Na spletnih straneh o mreži EU za preprečevanje goljufij v zvezi z živili je na voljo več osnovnih informacij.

države članice (in države nečlanice EU) z zagotavljanjem tehnične pomoči in usposabljanja v okviru pobude „Boljše usposabljanje za varnejšo hrano“ ter tehničnimi sestanki strokovnjakov držav članic.

To poročilo vključuje nekaj priporočil za nadaljnje izboljšanje sistemov uradnega nadzora z informacijskimi mrežami za uradnike, uporabo informacij iz shem zasebnih zagotovil in objavljanjem rezultatov uradnega nadzora.

2. UVOD

Cilj EU je zagotoviti visoko raven varovanja zdravja in zaupanja na področju varnosti živil in krme, zdravja živali in rastlin, dobrobiti živali, ekološkega kmetovanja in shem kakovosti. Državljani EU upravičeno pričakujejo visoke standarde na teh področjih.

Vzpostavljen je celovit pravni okvir EU, namenjen zagotavljanju skladnega nadzora v celotni živilski in krmni verigi, „od vil do vilic“, in ustreznemu spremljanju, ob zagotavljanju učinkovitega notranjega trga in trgovanja z državami nečlanicami EU.

Eden od stebrov celostne politike EU na področju varnosti hrane „od vil do vilic“ je učinkovit sistem uradnega nadzora[2] za preverjanje, koliko nosilci dejavnosti v celotni živilski in krmni verigi upoštevajo standarde EU.

Komisija ima pomembno vlogo v skupnem okviru nadzora na ravni EU[3] in v državah članicah izvaja nadzor, vključno s presojami.

Države članice Komisiji predložijo letno poročilo o izvajanju uradnega nadzora[4], Komisija pa nato poroča[5] javnosti, Evropskemu parlamentu in Svetu o splošnem izvajanju nadzora v državah, pri tem pa upošteva:

- letna poročila, ki so jih nacionalni organi predložili v zvezi s svojimi nadzornimi dejavnostmi;
- izid nadzora, ki ga Komisija izvaja v državah članicah.

Poročilo zajema obdobje od leta 2017 do leta 2018.

3. PRAVNI OKVIR

V „splošni živilski zakonodaji“[6] se glavna odgovornost za zagotavljanje varnosti hrane dodeljuje nosilcem živilske dejavnosti/dejavnosti poslovanja s krmo. Posebni predpisi

[2] „uradni nadzor“ pomeni vsako dejavnost, ki jo opravlja pristojni organ države članice EU za preverjanje upoštevanja zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih ter izpolnjevanje zahtev za živali in blago.

[3] Člen 116 Uredbe (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih (UL L 95, 7.4.2017, str. 1).

[4] Člen 113(1) Uredbe (EU) 2017/625.

[5] Člen 114 Uredbe (EU) 2017/625.

EU obravnavajo zahteve glede ekološke pridelave in označevanja ekoloških proizvodov[7] ter glede shem kakovosti kmetijskih proizvodov in živil (zaščitene označbe porekla, zaščitene geografske označbe in zajamčene tradicionalne posebnosti)[8].

Države članice morajo preverjati, ali nosilci dejavnosti spoštujejo veljavno zakonodajo EU. V večletnih nacionalnih načrtih nadzora so opisani sistemi uradnega nadzora za ta namen.

14. decembra 2019 so začele veljati spremembe zakonodaje v zvezi s temi zahtevami v skladu z uredbo o uradnem nadzoru[9]. V uredbi o uradnem nadzoru so opisani zahteve za te nadzorne sisteme, večletni nacionalni načrti nadzora in izvajanje uradnega nadzora[10]. Najpomembnejše zahteve, ki so bile uvedene z novo uredbo o uradnem nadzoru ter se nanašajo na sisteme uradnega nadzora in večletne nacionalne načrte nadzora, so:

- področje uporabe zdaj vključuje tudi uradni nadzor živalskih stranskih proizvodov, zdravje rastlin, fitofarmacevtska sredstva, ekološko pridelavo ter označevanje zaščitenih označb porekla, zaščitenih geografskih označb in zajamčenih tradicionalnih posebnosti;
- Države članice morajo imenovati enotni organ za usklajevanje priprave, skladnosti, pregleda, posodabljanja večletnih nacionalnih načrtov nadzora ter poročanja o njih;
- v večletnih nacionalnih načrtih nadzora morajo biti opisani njihovi strateški cilji in podrobno določena kategorizacija tveganj uradnega nadzora;
- večletni nacionalni načrti nadzora morajo biti objavljeni, razen nekaterih omejenih izjem;
- ustrezne informacije v zvezi z organizacijo in izvajanjem uradnega nadzora morajo biti na voljo javnosti, da se zagotovi visoka raven preglednosti; ta obveznost se lahko izpolni z objavo letnega poročila, ki ga posamezne države članice predložijo Komisiji[11].

Uredba o uradnem nadzoru določa, da mora Komisija[12] izvajati nadzor, vključno s presojami, v državah članicah, države članice pa morajo sprejeti ustrezne nadaljnje ukrepe za odpravo pomanjkljivosti, ugotovljenih pri tem nadzoru[13].

---

6 Uredba (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane (UL L 31, 1.2.2002, str. 1).

7 Uredba Sveta (ES) št. 834/2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 2092/91 (UL L 189, 20.7.2007, str. 1).

8 Uredba (EU) št. 1151/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. novembra 2012 o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil (UL L 343, 14.12.2012, str. 1).

9 Z Uredbo (EU) 2017/625 je bila razveljavljena Uredba (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o izvajanju uradnega nadzora, da se zagotovi preverjanje skladnosti z zakonodajo o krmi in živilih ter s pravili o zdravstvenem varstvu živali in zaščiti živali.

10 Členi 109, 110 in 111 Uredbe (EU) 2017/625.

11 Člen 11 Uredbe (EU) 2017/625.

12 Člen 116 Uredbe (EU) 2017/625.

4. PREGLED LETNIH POROČIL DRŽAV ČLANIC

4.1. Prejem in pregled letnih poročil držav članic

Države članice so predložile svoja letna poročila za leti 2017 in 2018 v skladu s prejšnjo uredbo o uradnem nadzoru, ki je bila razveljavljena in nadomeščena z novo uredbo o uradnem nadzoru[14]. Podlaga za to oceno je bila priporočena struktura poročil, podrobno opisana v smernicah Komisije, ki se nanašajo na navedeni leti[15], je tvorila podlago za to oceno.

Letna poročila je v določenem roku službam Komisije predložilo relativno malo držav članic. Samo Češka, Estonija, Finska, Latvija, Litva in Slovaška so poročila za leti 2017 in 2018 predložile pravočasno. Nekatere države so bile zelo pozne pri poročanju: Komisija je na primer zadnje letno poročilo, ki je zajemalo leto 2017, prejela aprila 2019, junija 2020 pa še vedno ni prejela enega letnega poročila za leto 2018.

Poročila se precej razlikujejo glede predstavitve podatkov in narave predstavljenih podatkov. To otežuje njihovo analizo in primerjavo ter za Komisijo pomeni velik izziv pri pripravi tega letnega poročila.

Kar zadeva ekološko pridelavo, je Komisija obravnavala pripombe Evropskega računskega sodišča[16] in leta 2018 začela državam članicam pošiljati nadaljnje dopise, s katerimi je zahtevala pojasnila in dodatne informacije v zvezi z letnimi poročili o ekološki pridelavi. Za leto poročanja 2017 je bil dopis poslan 14 državam članicam in eni državi Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA). Za leto poročanja 2018 je bil dopis poslan 24 državam članicam in eni državi Efte[17].

Z uredbo o uradnem nadzoru je bil uveden standardni vzorčni obrazec za letna poročila, ki jih bodo morale države članice[18] predložiti tudi elektronsko. Z uredbo o uradnem nadzoru je rok za predložitev takih informacij in podatkov podaljšan (s 30. junija na 31. avgust). Poročanje o izidu uradnega nadzora, vrsti in številu primerov neskladnosti ter ukrepih, sprejetih za zagotavljanje učinkovitega izvajanja večletnih nacionalnih

---

13 Člen 119 Uredbe (EU) 2017/625.

14 Člen 44 Uredbe (ES) št. 882/2004.

15 Odločba Komisije 2008/654/ES z dne 24. julija 2008 o smernicah za pomoč državam članicam pri pripravi letnega poročila o enotnem večletnem nacionalnem načrtu nadzora iz Uredbe (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 214, 9.8.2008, str. 56).

16 Glej Posebno poročilo št. 04/2019: Nadzorni sistem za ekološke proizvode se je izboljšal, vendar nekateri izzivi še vedno obstajajo.

17 2017: Belgija, Češka, Danska, Nemčija, Estonija, Finska, Hrvaška, Madžarska, Italija, Litva, Luksemburg, Poljska, Portugalska, Švedska, Norveška; 2018: Belgija, Bolgarija, Ciper, Češka, Danska, Nemčija, Estonija, Irska, Grčija, Španija, Finska, Francija, Hrvaška, Madžarska, Italija, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Avstrija, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovenija, Švedska, Norveška.

18 Izvedbena uredba Komisije (EU) 2019/723 z dne 2. maja 2019 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta glede standardnega vzorčnega obrazca za uporabo v letnih poročilih, ki jih predložijo države članice (UL L 124, 13.5.2019, str. 1), sprejeta v skladu s členom 113(2) Uredbe (EU) 2017/625.

načrtov nadzora z elektronskimi sredstvi in na enoten način, bo Komisiji olajšalo analizo ter primerjavo takih podatkov v državah članicah in med njimi.

4.2. Organizacija in izvajanje uradnega nadzora

Države članice so vzpostavile sisteme uradnega nadzora, s katerimi lahko na splošno zagotavljajo uporabo pravnega okvira s strani nosilcev živilske dejavnosti in dejavnosti poslovanja s krmo. Posebni vidiki teh sistemov so izpostavljeni v nadaljevanju za ponazoritev nekaterih izzivov in pobud, ki so jih predstavile države članice.

4.2.1. Operativni in strateški cilji

Države članice bi morale v svojih večletnih nacionalnih načrtih nadzora opredeliti strateške cilje za organizacijo uradnega nadzora[19]. Vendar je manj kot tretjina držav (Belgija, Ciper, Danska, Estonija, Irska, Finska, Francija, Nemčija in Italija) poročala o posebnih ključnih kazalnikih uspešnosti, uporabljenih pri oceni učinkovitosti njihovega uradnega nadzora. Vključitev rezultatov takih ključnih kazalnikov uspešnosti bi zagotovila boljše razumevanje tega, kako posamezne države članice po potrebi uporabljajo izid nadzora za spremembo večletnih nacionalnih načrtov nadzora.

Druge države članice splošneje poročajo o vplivu njihovega nadzora na cilje. Na primer, Nizozemska je navedla, da uporablja kazalnike dobrobiti živali za opredelitev ciljev programov uradnega nadzora. Nizozemski pristojni organi so učinkovitost nadzora merili tudi s posebnimi projekti, kot so „Meat Supply Chain Improvement Plan“ (Načrt za izboljšanje dobavne verige mesa), „Copper in Pig Feed“ (Baker v prašičji krmi) in „Compliance Monitor for Red Meat Slaughterhouses and Poultry Slaughterhouses“ (Spremljanje skladnosti za klavnice za rdeče meso in klavnice za perutnino). V letnem poročilu je bilo navedeno, da je delo, ki je bilo v letu 2017 opravljeno v zvezi z analizami ciljne skupine in razvojem strategij spremljanja v pričakovanju ocen učinka, zagotovilo boljši vpogled v skladnost in s tem v učinkovitost uradnega nadzora.

4.2.2. Načrtovan in veljaven uradni nadzor

V skladu z zakonodajo EU bi morali nacionalni organi načrtovati uradni nadzor v skladu z opredeljenimi prednostnimi nalogami, ki temeljijo na tveganju[20]. Čeprav so vse države članice poudarile, da pogostost uradnega nadzora določijo na podlagi ocen, ki temeljijo na tveganju, niso opisale uporabljene metodologije.

Tretji organi za ugotavljanje skladnosti izdajajo spričevala nosilcem živilske dejavnosti in dejavnosti poslovanja s krmo v skladu z več zasebnimi shemami za zagotavljanje kakovosti. Avstrija, Belgija, Danska, Nizozemska in Združeno kraljestvo so poročali o tem, kako uporabljajo informacije iz teh shem v svojih ocenah tveganja. Na primer, Nizozemska je organizirala srečanja z lastniki teh shem.

[19] Člen 42(2) Uredbe (ES) št. 882/2004 in člen 110)2)(a) Uredbe (ES) 2017/625.

[20] Člena 3(1) in 43(1)(b) Uredbe (ES) št. 882/2004 ter člen 9(1) Uredbe (EU) 2017/625.

4.2.3. Posebne nadzorne dejavnosti

Poleg načrtovanih nadzornih dejavnosti se države članice odzivajo na porajajoča se vprašanja v zvezi s posebnimi nadzornimi dejavnostmi. Danska in Madžarska sta poročali, da sta na področjih, kjer je bilo manj rednih nadzorov kot v prejšnjih letih, povečali število posebnih *ad hoc* nadzornih dejavnosti.

Na Nizozemskem je spremljanje na podlagi tveganja pokazalo, da lahko ciljno usmerjeno spremljanje določenih živil, ciljno usmerjeni inšpekcijski pregledi v zvezi s skladnostjo in nadzor mikrobioloških tveganj nosilcem podjetjem in potrošnikom zagotovijo okvir, na katerem lahko temeljijo posebni ukrepi.

V obdobju 2017–2018 se je morala večina držav članic spoprijemati s posledicami izrednega dogodka v zvezi s fipronilom, do katerega je prišlo na Nizozemskem in ki je privedel do umika in odpoklica jajc in jajčnih izdelkov v celotni EU (ta izziv je izrecno naveden v poročilih Belgije, Češke, Danske, Finske, Francije, Madžarske, Italije, Nizozemske in Poljske).

Več držav članic (Belgija, Danska, Finska, Nemčija, Grčija, Madžarska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Španija, Švedska, Slovenija in Združeno kraljestvo) je navedlo goljufije v zvezi z živili in spletno prodajo kot področji, ki predstavljata poseben izziv. Nova možnost v skladu z uredbo o uradnem nadzoru za vzorčenje blaga, ki se prodaja prek komuniciranja na daljavo[21], in pravila o višini finančnih kaznih za goljufije v zvezi z živili[22] bi morali pomagati državam članicam pri izvrševanju na teh področjih.

Kot so poročale Estonija, Finska, Nemčija, Poljska, Romunija in Švedska, je prisotnost afriške prašičje kuge zahtevala znatna uradna sredstva v prizadetih državah, ki so bile prizadete – za obvladovanje bolezni –, ali ogrožene – za preprečevanje njenega vstopa in njeno zgodnje odkrivanje.

4.2.4. Sredstva

Države članice morajo zagotoviti, da so na voljo zadostna finančna sredstva za zagotovitev osebja in drugih virov, ki jih pristojni organi potrebujejo za izvajanje uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti[23].

Belgija, Bolgarija, Ciper, Finska, Nemčija, Grčija, Nizozemska, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Španija in Švedska so poudarili, da so zmanjšanja proračunskih sredstev privedla do zmanjšanja števila osebja, ki se je včasih v primerjavi s prejšnjimi leti še dodatno zmanjševalo, ter nezadostnih finančnih in/ali materialnih sredstev. Finska, Nemčija, Grčija, Nizozemska, Poljska, Portugalska, Romunija in Španija so priznale, da jim ni uspelo izvesti vseh nalog, načrtovanih v njihovih večletnih nacionalnih načrtih nadzora.

---

[21] Člen 36 Uredbe (EU) 2017/625.

[22] Člen 139(2) Uredbe (EU) 2017/625.

[23] Člen 26 Uredbe (ES) št. 882/2004 in člen 78 Uredbe (EU) 2017/625.

Na Češkem, v Franciji in na Nizozemskem se je povečalo število osebja za obravnavo posebnih vprašanj, kot so zdravje živali (afriška prašičja kuga, visoko patogena aviarna influenca), zdravje rastlin (*Xylella fastidiosa*), goljufije v zvezi z živili in priprave na izstop Združenega kraljestva iz EU.

Malta, Španija in Švedska so navedle težave pri zaposlovanju ustrezno usposobljenega osebja, tj. problematiko, s katero so se srečevali tudi nosilci živilske dejavnosti in dejavnosti poslovanja s krmo.

Države članice so poročale, da sta bili glavni strategiji, ki sta jim pomagali ublažiti zmanjšanje števila osebja, analiza podatkov in izboljšani informacijski sistemi.

Pristojni organi držav članic menijo, da je izmenjava znanja z nacionalnimi strokovnjaki (v državah članicah in med njimi) ključni element za izboljšanje postopkov presoje. Vse države članice so pozdravile pobudo „Boljše usposabljanje za varnejšo hrano“.

4.3. Splošna skladnost z zakonodajo o krmi in živilih, pravili o zdravju in dobrobiti živali ter pravili o ekološkem kmetovanju

Letna poročila zagotavljajo informacije o neskladnostih, ki so jih pri nosilcih živilske dejavnosti in dejavnosti poslovanja s krmo odkrili pristojni organi držav članic, in analizo teh neskladnosti.

4.3.1. Vrste neskladnosti

Večina neskladnosti, o katerih so poročali pristojni organi po državah članicah, se je nanašala na pomanjkljivosti, kar zadeva dobre higienske prakse, vzdrževanje infrastrukture in nosilce dejavnosti, ki bodisi niso opravljali svojih nalog bodisi niso evidentirali rezultatov lastnih pregledov.

Izvrševanje na področjih distribucije, prodaje, označevanja in uporabe pesticidov ter označevanja živil, namenjenih končnemu potrošniku, so prav tako ostali pomembni izzivi v državah članicah.

4.3.2. Analiza neskladnosti

Pojav neskladnosti

V nekaterih poročilih so navedeni deleži neskladnosti. Uporaba deležev za primerjavo uspešnosti držav članic je lahko zavajajoča. Pri primerjavi podatkov držav članic visok (višji) delež sporočene neskladnosti v dani državi članici ne pomeni nujno, da je stanje v tej državi članici slabše. Nasprotno, kaže lahko na boljše ciljno usmerjanje nadzora, ki temelji na tveganju, in sredstev v zadevni državi članici. Bolj ciljno usmerjen nadzor lahko vodi do večjega števila inšpekcijskih pregledov (in ugotovljenih neskladnosti).

Vrsta tveganja zaradi neskladnosti

Le v manjšem delu letnih poročil so bile zagotovljene informacije o tveganjih, povezanih z neskladnostmi, ugotovljenimi med uradnim nadzorom.

Na splošno so bila tveganja povezana z morebitnim širjenjem živalskih ali rastlinskih bolezni in/ali težavo pri njihovem obvladovanju, izgubo sledljivosti in tveganji v zvezi z varnostjo hrane za potrošnike, kot so alergeni, zastrupitev s hrano in kemična kontaminacija.

Ključni vzroki neskladnosti

Večina držav članic je navedla, da nosilci živilske dejavnosti še vedno ne razumejo pravnih zahtev. Elementi, kot so visoka stopnja rotacije delavcev, težave pri iskanju usposobljenega osebja in nezadostno usposabljanje, prispevajo k nezadostnemu izvajanju nekaterih pravnih zahtev s strani nosilcev dejavnosti.

Kot temeljni vzrok neskladnosti v infrastrukturi nosilcev dejavnosti so bile navedene tudi nizke stopnje dobička.

4.4. Nacionalni sistemi presoj

4.4.1. Notranje in/ali zunanje presoje uradnega nadzora

Države članice morajo izvajati presoje svojih nadzornih sistemov ali naročiti presoje svojega delovanja, da zagotovijo skladnost z Uredbo[24].

Letna poročila držav članic so vključevala omejene informacije o notranjih presojah sistemov uradnega nadzora. V večini poročil sta navedena le število izvedenih presoj in splošna izjava o nadaljnjem ukrepanju na podlagi teh (notranjih) presoj. V nobenem od letnih poročil ni bilo zagotovljenih informacij o učinkovitosti sistemov uradnega nadzora.

4.4.2. Presoje in inšpekcijski pregledi nadzornih organov

Države članice lahko prenesejo nekatere svoje dejavnosti, povezane z uradnim nadzorom, na druge izvajalce[25]. V večini držav članic zasebni nadzorni organi delujejo na področju presojanja in certificiranja nosilcev živilske dejavnosti v skladu s pravili o ekološki pridelavi in označevanju proizvodov v okviru shem kakovosti. Pristojni organi morajo izvesti presojo teh organov[26].

Poročila držav članic niso zagotovila informacij o nadzoru nad zasebnimi nadzornimi organi, kadar obstajajo povezave med potrjevanjem shem zasebnih zagotovil in načrtom uradnega nadzora.

V skladu s pravili o ekološki pridelavi morajo države članice nadzorovati nadzorne organe, na katere prenesejo naloge, povezane z uradnim nadzorom, in o rezultatih teh presoj nadzora poročati Komisiji. Presoje nadzora vključujejo upravne ocene, opazovalne presoje, pri katerih pristojni organ opazuje inšpekcijski pregled inšpektorjev nadzornega organa, presoje s pregledom, pri katerih pristojni organ izvede neposredni inšpekcijski pregled pri nosilcih dejavnosti v ekološkem sektorju, da preveri skladnost z operativnimi

[24] Člen 4(6) Uredbe (ES) št. 882/2004 in člen 6 Uredbe (EU) 2017/625.

[25] Člen 5 Uredbe (ES) št. 882/2004 in člen 28 Uredbe (EU) 2017/625.

[26] Člen 5(3) Uredbe (ES) št. 882/2004 in člen 33(a) Uredbe (EU) 2017/625.

postopki nadzornega organa in oceni njegovo učinkovitost, ter nadzor trga. Pristojni organi po potrebi naložijo sankcije, vključno s preklicem prenosa nalog na te organe.

4.5. Ukrepi za zagotavljanje učinkovitosti pri izvajanju nacionalnih načrtov nadzora

4.5.1. Ukrepi za zagotavljanje skladnosti nosilcev živilske dejavnosti in dejavnosti poslovanja s krmo ter drugih ustreznih proizvajalcev in lastnikov podjetij

Države članice so razvile orodja, kot so navodila, informacijske kampanje in usposabljanje, da bi pomagale nosilcem živilske dejavnosti doseči skladnost s predpisi na področju varne hrane. Na primer, Danska je uvedla oznako o dobrobiti živali in shemo „rumenih kartonov“, da bi zmanjšala uporabo antibiotikov v prašičereji.

Okrepljeno znanje osebja, ki izvaja uradni nadzor, in nosilcev živilske dejavnosti vodi do višjih ravni skladnosti (na primer glede mikrobiološke kontaminacije in glede tega, kako določiti rok uporabnosti živil ter kako izvesti in razlagati izzivne preskuse z bakterijo Listeria na Nizozemskem).

Pristojni organi so dosegli večjo preglednost s prizadevanji na področju komunikacijskih kampanj in kampanj ozaveščanja, namenjenih potrošnikom. Nizozemska je poročala, da je objava rezultatov uradnega nadzora privedla do višje ravni skladnosti nosilcev živilske dejavnosti.

4.5.2. Izvršilni ukrepi, sprejeti v primeru neskladnosti

Države članice morajo imeti vzpostavljene učinkovite, sorazmerne in odvračilne sankcije/kazni[27].

Države članice so uporabile vrsto izvršilnih ukrepov, vse od ustnih in pisnih opozoril, do zasega in uničenja blaga za (začasno) odstranitev ali omejitve odobritev nosilcev dejavnosti. Nekatere so kot odvračilni ukrep uporabile upravne globe. Predložitev zadeve Sodišču je ostala zadnja možnost.

Finska in Luksemburg sta omejila dostop nosilcev dejavnosti do sistemov finančne podpore, medtem ko je Belgija uporabljala sistem napovedanega finančnega nadzora nosilcev živilske dejavnosti, ki se srečujejo s potrošniki, v mestih, z objavo rezultatov.

Avstrija, Hrvaška, Finska, Nemčija, Italija, Latvija, Luksemburg, Malta in Portugalska so navedli, da se je sodelovanje z drugimi organi (npr. davčnim organom in policijo) na področju goljufij v zvezi z živili v zadnjih letih izboljšalo.

[27] Člena 54 in 55 Uredbe (ES) št. 882/2004 ter členi 137, 138 in 139 Uredbe (EU) 2017/625.

4.5.3. Sprejeti ukrepi za zagotavljanje učinkovitega delovanja služb za uradni nadzor

Več držav članic je poročalo o uporabi (izboljšanih) sistemov IT in tehnik za analizo podatkov kot načinih za izboljšanje uspešnosti in učinkovitosti uradnega nadzora. Drugi primeri, opisani v poročilih, vključujejo:

- uporabo znanstvenih inovacij, npr. sekvenciranje celotnega genoma za analizo izbruhov bakterije Listeria;
- akreditacijo pristojnih organov glede na mednarodne standarde kakovosti, kot so standardi ISO za sisteme vodenja kakovosti (ISO 9001), delovanje različnih vrst izvajalcev inšpekcijskih pregledov (ISO 17020) in zahteve za organe, ki presojajo in certificirajo sisteme vodenja (ISO 17021);
- vzpostavitev nadzornih mrež v nekaterih specializiranih sektorjih (npr. sredstva za izboljšanje živil, kot so aditivi za živila, arome za živila, materiali, ki prihajajo v stik z živili, nadzor izvoza) za povečanje ravni usposobljenosti osebja, ki izvaja uradni nadzor, znotraj sektorja in nosilcev dejavnosti.

4.6. Splošna uspešnost nadzornega sistema pri izvajanju nacionalnih načrtov nadzora

Države članice v svojih letnih poročilih navajajo, da so njihovi sistemi uradnega nadzora na splošno vzpostavljeni in zadostni. Večina jih poroča tudi o načrtih za nadaljnje povečanje učinkovitosti. Najpogosteje navedena sredstva za doseganje tega so bili sistemi IT, analiza podatkov, priročniki o kakovosti in usposabljanje.

4.7. Spremembe večletnih nacionalnih načrtov nadzora

Nobena od držav članic ni poročala o posebnih spremembah svojih večletnih nacionalnih načrtov nadzora. Edine sporočene spremembe so temeljile na rezultatih uradnih inšpekcijskih pregledov in informacijah, pridobljenih iz laboratorijskih analiz živil in krme.

5. NADZORNE DEJAVNOSTI SLUŽB KOMISIJE V DRŽAVAH ČLANICAH

5.1. Presoje

Direktorat Komisije za presoje in analize na področju zdravja in hrane v okviru Generalnega direktorata Komisije za zdravje in varnost hrane (GD SANTE) izvaja dejavnosti preverjanja tega, ali se zakonodaja EU na področju varnosti živil in krme, zdravja živali, dobrobiti živali, zdravja rastlin, ekološkega kmetovanja in shem kakovosti ter nekaterih področjih zdravja ljudi[28] pravilno izvaja in izvršuje. Na spletišču GD SANTE objavi letni program dela in njegovo posodobitev sredi leta[29].

Direktorat ta nadzor izvaja redno in v sodelovanju s pristojnimi organi držav članic.

Eden od elementov presoj so preverjanja na kraju samem, pri katerih strokovnjaki Komisije sodelujejo s pristojnimi organi, ki izvajajo uradni nadzor. Strokovnjakom Komisije redno pomagajo strokovnjaki iz držav članic.

Cilj nadzora Komisije je[30]:

- preverjanje uporabe zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih;
- preverjanje delovanja in organizacije nacionalnih nadzornih sistemov in pristojnih organov;
- preiskovanje in zbiranje informacij
    - o uradnem nadzoru in praksah izvrševanja;
    - o pomembnih ali ponavljajočih se težavah pri uporabi ali izvrševanju pravil;
    - v zvezi z izjemnimi razmerami, nastajajočimi težavami ali novim razvojem dogodkov.

Poročila o posameznih presojah so javno dostopna[31] na spletišču GD SANTE.

V obdobju 2017–2018 je Direktorat Komisije za presoje in analize na področju zdravja in hrane izvedel skupno 264 misij (večinoma presoje, pa tudi obiske držav in misije za ugotavljanje dejstev[32]) v državah članicah. Diagram 1 zagotavlja pregled števil misij na državo članico.

---

[28] Nadzorne dejavnosti na področjih zdravja ljudi se ne izvajajo v skladu z Uredbo (ES) št. 882/2004 ali 2017/625, zato niso vključene v to poročilo.

[29] Na voljo na spletnem naslovu: https://ec.europa.eu/food/audits_analysis/audit_programmes_en.

[30] Člen 116(1) Uredbe (EU) št. 2017/625.

[31] Na voljo na spletnem naslovu: http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/audit_reports/index.cfm.

[32] S presojami se preverja izvajanje uradnega nadzora, medtem ko se obiski držav in misije za ugotavljanje dejstev uporabljajo za zbiranje informacij o državi ali temi v več državah članicah.

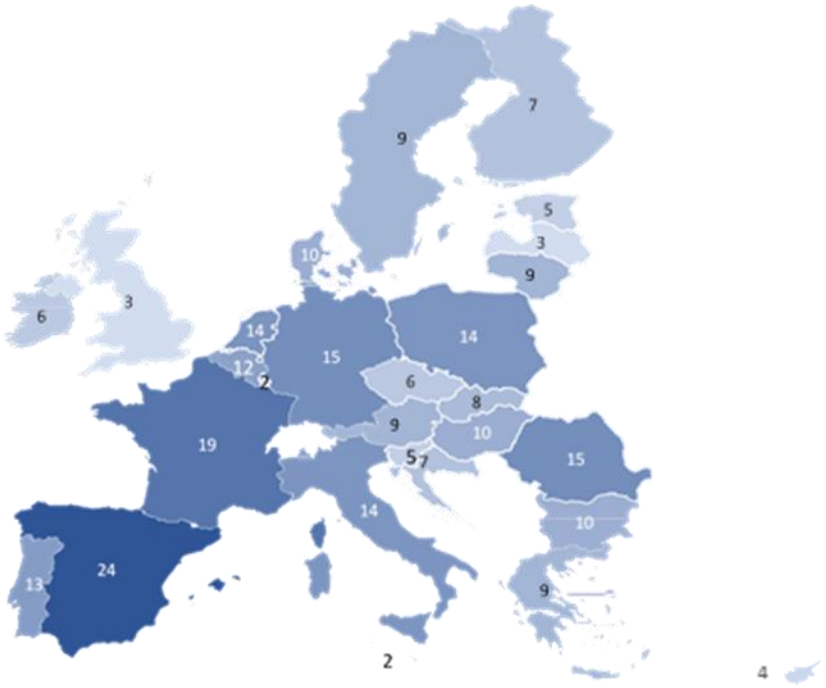

Diagram 1: Število misij, izvedenih v državah članicah v obdobju 2017–2018

Diagram 2 daje pregled nad vrstami misij pod različnimi temami uredbe o uradnem nadzoru.

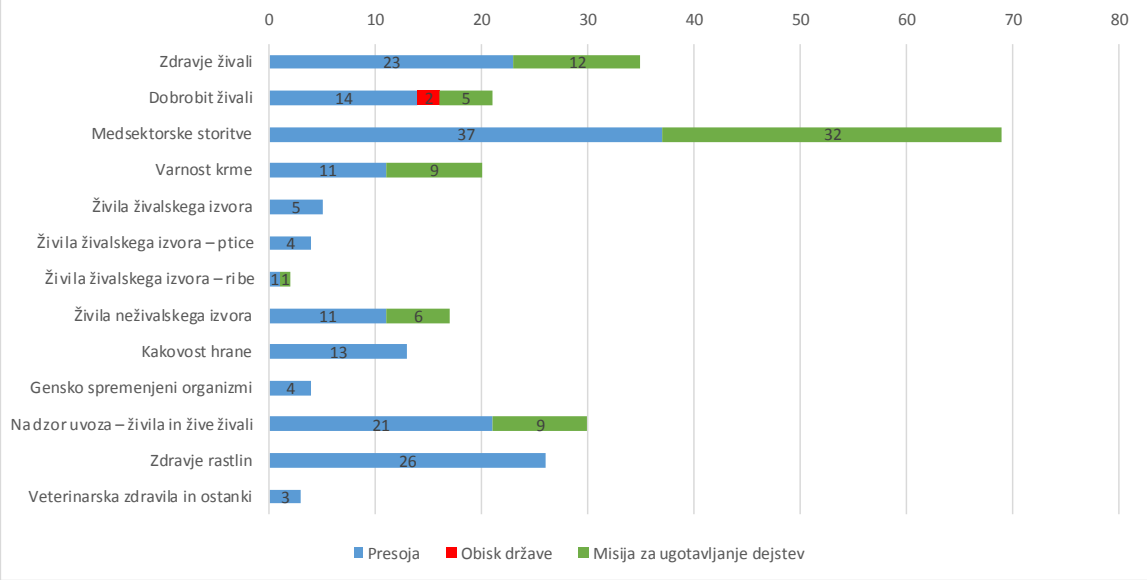

Diagram 2: Število in vrste izvedenih misij po temah v obdobju 2017–2018

5.1.1. Pregledna poročila

Komisija objavi tudi[33] pregledna poročila, ki zagotavljajo pregled področja, zajetega v sklopu presoj, z opredelitvijo, kaj deluje in kaj ne, v zvezi z izvajanjem nadzora in

[33] Na voljo na spletnem naslovu:: http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/index.cfm.

uporabo zakonodaje ter navedbo primerov dobre prakse v državah članicah. Ta poročila zagotavljajo podlago za izmenjavo mnenj s strokovnjaki držav članic v okviru pobude „Boljše usposabljanje za varnejšo hrano“ za razpravljanje o skupnih opredeljenih težavah in izmenjavo dobrih praks.

V obdobju 2017–2018 je Komisija objavila 22 preglednih poročil, povezanih z njenimi nadzornimi dejavnostmi v državah članicah na področju varnosti in kakovosti živil, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin.

Delovni dokument služb Komisije, priložen temu poročilu[34], zagotavlja podrobnejši opis nekaterih glavnih področij, na katerih je Komisija v obdobju 2017–2018 izvajala nadzor v državah članicah.

5.1.2. Nekatere točke, na katere je treba opozoriti

S sklopom presoj nacionalnih sistemov presoj je bilo ugotovljeno, da rezultati teh dejavnosti presoj prispevajo k izboljšanima doslednosti in učinkovitosti uradnega nadzora.

Na področju varnosti živil so misije za ugotavljanje dejstev zaradi izrednega dogodka v zvezi s fipronilom prispevale k izboljšanju orodij, ki so na voljo na ravni EU za obvladovanje in omejitev podobnih izrednih dogodkov.

Sklopi presoj uradnega nadzora na področjih označevanja živil (informacije za potrošnike ter prehranske in zdravstvene trditve), materialov, ki prihajajo v stik z živili, živil za neposredno uživanje in e-trgovanja v živilski verigi so pokazali, da je treba tem področjem nameniti večjo pozornost v načrtih uradnega nadzora.

Na področju zdravja živali sta bili afriška prašičja kuga in epidemija aviarne influence glavni področji, ki sta vzbujali zaskrbljenost in na katerih je Komisija dajala prednost svojemu nadzoru.

Na področju dobrobiti živali je Komisija zaključila svoj projekt v zvezi s prevozom živali po cesti in morju. Čeprav je bilo mogoče opaziti izboljšave glede dobrobiti živali, se še vedno pojavljajo velike težave. Kar zadeva prevoz po morju, si Komisija prizadeva za sodelovanje z Evropsko agencijo za pomorsko varnost, da bi izboljšala skladnost plovil za prevoz rejnih živali z zahtevami glede dobrobiti živali.

V okviru dveletnega delovnega programa o dobrobiti prašičev so bile proučene prakse rutinskega krajšanja repov, pri katerih dosledno in enotno izvrševanje še vedno pomeni velik izziv.

Pri dveh presojah spremljanja antimikrobične odpornosti komenzalnih in zoonotskih bakterij je bilo ugotovljenih več možnih izboljšav vzpostavljenih ureditev.

---

[34] Delovni dokument služb Komisije, ki je priložen dokumentu: Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o celotnem izvajanju uradnega nadzora v državah članicah (2017–2018) za zagotovitev preverjanja skladnosti z zakonodajo o živilih in krmi ter pravili o zdravju in dobrobiti živali.

Od leta 2013 so izbruhi bakterije *Xylella fastidiosa* povzročili hudo gospodarsko škodo v oljčnih in mandljevih nasadih v Italiji in Španiji. Patogen ogroža številne kmetijske, hortikulturne in gozdne vrste v Evropi. Redne presoje v državah članicah z izbruhi so bile namenjene preverjanju, ali je z izvajanimi ukrepi mogoče doseči izkoreninjenje ali, če to ni mogoče, omejitev, da se zmanjša tveganje nadaljnjega širjenja v EU.

Komisija je opazila nekatere izboljšave na področju izdajanja dovoljenj, trženja in trajnostne rabe fitofarmacevtskih sredstev. Vendar morajo države članice odpraviti pomanjkljivosti pri postopku za izdajo dovoljenj za fitofarmacevtska sredstva, oceni sistemov integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, pregledu nacionalnih akcijskih načrtov in preskušanju opreme za nanašanje. Komisija je v sodelovanju z državami članicami začela postopek vzpostavitve usklajenih kazalnikov tveganja[35], da bi ocenila razvoj tveganj, povezanih z uporabo fitofarmacevtskih sredstev.

Drugo področje, na katerem je bila opredeljena potreba po izboljšavah uradnega nadzora držav članic je zadevalo nadzor nad biocidnimi proizvodi, ki pogosto nimajo dovoljenja za dajanje na trg, na katerem se uporabljajo.

6. NADALJNJE UKREPANJE IN IZVRŠEVANJE S STRANI KOMISIJE

6.1. Sistematično nadaljnje ukrepanje v skladu s priporočili

Presoje Komisije običajno vodijo do priporočil za popravne ukrepe. Države članice morajo sprejeti potrebne ukrepe za njihovo obravnavanje[36] in jih opisati v akcijskem načrtu.

Direktorat za presoje in analize na področju zdravja in hrane v okviru GD SANTE z rednimi sestanki o svežnjih, poznanimi kot splošne nadaljnje presoje, sistematično nadalje spremlja ukrepe, ki jih sprejmejo pristojni organi za odzivanje na priporočila iz poročil o presoji. Splošne nadaljnje presoje zajemajo vsa „odprta“ priporočila v vseh sektorjih, rezultati pa so objavljeni v profilih držav (glej spodaj).

S tem postopkom se je še naprej učinkovito obravnavala velika večina opredeljenih pomanjkljivosti.

V redkih primerih, kadar je rezultat presoje še posebej problematičen, se organizirajo sektorske nadaljnje presoje za nadaljnje spremljanje ukrepov, ki jih morajo države članice nujno izvesti.

Države članice so konec decembra 2018 sprejele popravne ukrepe ali zagotovile zadovoljive zaveze, da bodo pomanjkljivosti obravnavale v sprejemljivih rokih:

- za 96 % priporočil na podlagi presoj v ciklu poročanja v obdobju 2014–2016 in
- za 95 % priporočil na podlagi presoj v ciklu poročanja v obdobju 2015–2017[37].

[35] Člen 15(1) Direktive 2009/128/ES o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov (UL L 309, 24.11.2009, str. 71–86).

[36] Člena 45(3) in (5) Uredbe (ES) št. 882/2004 ter člen 117(a) in člen 119(a) Uredbe (EU) 2017/625.

Posebne informacije o državah članicah so pomembne za pripravo presoj in oblikovanje politik na podlagi informacij. Zato Direktorat Komisije za presoje in analize na področju zdravja v okviru GD SANTE vzdržuje in objavlja profile držav. Posodobitve teh profilov zagotavljajo preglednost tega postopka.

Ti profili držav so javno dostopni[38] in za vse države članice zagotavljajo pregled:

- petih nazadnje objavljenih poročil o presoji;
- ocene, ki jo Komisija izvede za ukrepe držav članic, sprejete v odziv na njene presoje in priporočila na podlagi presoj;
- organizacije nadzora v državah članicah, ki temelji na informacijah držav članic;
- ustreznih povezav do spletišč držav članic, kot jih sporočijo države članice.

6.2. Podpora državam članicam

Komisija prek mrež in z usposabljanjem zagotavlja podporo državam članicam za izboljšanje njihove zmogljivosti za izvrševanje prava EU.

6.2.1. Mreže

Direktorat Komisije za presoje in analize na področju zdravja gosti več mrež in delovnih skupin, sestavljenih iz uradnikov pristojnih organov držav članic in držav članic Evropskega združenja za prosto trgovino, ki so pogodbenice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, da razpravljajo o izvajanju nekaterih vidikov prava EU in ga spodbujajo.

Od leta 2008 se dve mreži redno sestajata, da izmenjata izkušnje o pripravi in izvajanju večletnih nacionalnih načrtov nadzora ter poročanju o njih in o izvajanju nacionalnih sistemov presoj na področju uradnega nadzora. V obdobju 2017–2018 se je mreža za večletne nacionalne načrte nadzora sestala devetkrat. Sestanki so bili večinoma namenjeni razvoju in dokončnem oblikovanju standardnih vzorčnih obrazcev za letna poročila[39]. En sestanek podskupine leta 2018 je bil namenjen pregledu smernic za pripravo večletnih nacionalnih načrtov nadzora[40]. Mreža za večletne nacionalne načrte nadzora je razvila tudi elektronsko različico standardnega vzorčnega obrazca za letna poročila, orodje „Annual Reporting on Official Controls – AROC“ (Letno poročanje o uradnem nadzoru), da bi državam članicam pomagala pri pripravah na izvajanje uredbe o uradnem nadzoru.

---

[37] Kazalnik nadaljnjega spremljanja temelji na triletnem menjajočem se ciklu, ob upoštevanju časa, ki ga države članice potrebujejo za pripravo akcijskega načrta za presojo priporočil, in časa, potrebnega za izvedbo ukrepov.

[38] Na voljo na spletnem naslovu: https://ec.europa.eu/food/audits-analysis/country_profiles/index.cfm.

[39] Uredba (EU) 2019/723 (UL L 124, 13.5.2019, str. 1).

[40] Odločba Komisije 2007/363/ES (UL L 138, 30.5.2007, str. 24).

Mreža nacionalnih sistemov presoj se je v obdobju 2017–2018 sestala štirikrat. Sestanki so olajšali izmenjavo izkušenj in skupnih težav, pri čemer so bile na njih opredeljene dobre prakse med člani, mreža pa je začela pregledovati smernice o izvajanju presoj[41].

Mreža nacionalnih kontaktnih točk držav članic za zaščito živali med prevozom se redno sestaja od leta 2010 za izmenjavo znanja o skupnih težavah ter iskanje rešitev za izvajanje in uveljavljanje zahtev glede dobrobiti živali med prevozom. Od leta 2014 je mreža pripravila dokumente mreže o soglasju, ki zagotavljajo smernice za praktično izvajanje zahtev glede dobrobiti živali in opredeljujejo dobre prakse pri nadzoru. Leta 2017 in 2018 se je mreža nacionalnih kontaktnih točk sestala štirikrat ter razpravljala o spremembah letnih poročil o nadzoru dobrobiti živali med prevozom, prevozu neodstavljenih telet in prevozu živali v države nečlanice EU, ter prevozu v ekstremnih temperaturah. V letu 2017 je mreža nacionalnih kontaktnih točk dokončno oblikovala dokument mreže o prevozu živih živali po cesti pri izvozu.

Delovna skupina za trajnostno rabo pesticidov se je v obdobju 2017–2018 sestala štirikrat. Leta 2017 je Komisija objavila svoje prvo poročilo o izvajanju zakonodaje o trajnostni rabi pesticidov (direktive o trajnostni rabi pesticidov)[42]. Skupina je intenzivno razpravljala o tem poročilu in izvajanju direktive o trajnostni rabi pesticidov v posameznih državah članicah, skupaj s pregledom njihovih prvotnih nacionalnih akcijskih načrtov[43]. Leta 2018 so se razprave osredotočale na usklajene kazalnike tveganja, kot jih je pripravila Komisija, okoljske vidike direktive o trajnostni rabi pesticidov in izzive, s katerimi so se srečevale države članice v zvezi z izvajanjem integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi in njegovo oceno na ravni kmetij.

Cilj delovnih skupin za formulacijo fitofarmacevtskih sredstev in izvrševanje zakonodaje na tem področju je odpraviti glavne pomanjkljivosti, opredeljene v sklopu presoj, izvedenih v obdobju 2012–2016 v zvezi z uradnim nadzorom dajanja fitofarmacevtskih sredstev na trg. V obdobju 2017–2018 je bil organiziran en sestanek delovne skupine za formulacijo in analizo fitofarmacevtskih sredstev, ki se je osredotočal na pripravo referenčnih dokumentov za zagotovitev smernic za države članice o analitični strategiji in razlagi analitičnih rezultatov. Delovna skupina za izvrševanje zakonodaje na področju fitofarmacevtskih sredstev se je v letu 2017 sestala dvakrat, v letu 2018 pa enkrat. Eden od teh sestankov je bil organiziran kot delavnica, na kateri so se obravnavali uradni nadzor v velikih skladiščih, nadzor uvoza v pristaniščih in inšpekcijski pregledi pri proizvajalcih fitofarmacevtskih sredstev. To je zagotovilo koristno podlago za izboljšanje inšpekcijskih dejavnosti na tem področju v državah članicah.

---

41 Odločba Komisije 2006/677/ES (UL L 278, 10.10.2006, str. 15).

42 Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o nacionalnih akcijskih načrtih držav članic in napredku pri izvajanju Direktive 2009/128/ES o trajnostni rabi pesticidov.

43 Države članice so morale do novembra 2012 prvič sprejeti nacionalne akcijske načrte za izvajanje direktive o trajnostni rabi pesticidov. Ti načrti bi morali vključevati kvantitativne cilje, ciljne vrednosti, ukrepe in časovne načrte za zmanjševanje tveganj in vplivov uporabe pesticidov. Te načrte bi bilo treba pregledati najmanj vsakih pet let.

6.2.2. Boljše usposabljanje za varnejšo hrano

Boljše usposabljanje za varnejšo hrano je pobuda Komisije, namenjena organizaciji usposabljanja za deležnike na področjih zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin, ekološkega kmetovanja in shem kakovosti v EU. Izid uradnega nadzora Komisije (npr. presoj) prispeva k opredelitvi potreb po usposabljanju. V obdobju 2017–2018 je program „Boljše usposabljanje za varnejšo hrano“[44] vključeval delavnice o različnih temah, kot sta preprečevanje antimikrobične odpornosti in nadzor nad njo, ter o pripravljenosti veterinarskih služb na naravne nesreče in usposabljanje o notranjih presojah.

6.3. Izvrševanje

Če država članica krši pravo EU, Komisija za vsak primer posebej in v skladu s svojim pristopom določi ustrezne ukrepe: „Pravo EU: z boljšo uporabo do boljših rezultatov“[45]. Taki ukrepi lahko vključujejo vse od stikov z organi držav članic na ustreznih ravneh, namenjenih zagotavljanju pravilne uporabe prava EU, do začetka izmenjav v okviru sistema EU Pilot in/ali postopkov za ugotavljanje kršitev v primerih, ko obstaja jasna in trdna pravna podlaga, ter kadar so bile uporabljene vse druge možnosti za spodbujanje skladnosti. Na področju varnosti hrane orodja za izvrševanje, razen kar zadeva kršitve, vključujejo tudi uvedbo varnostnih ali zaščitnih ukrepov. To lahko vključuje vse od sprejetja previdnostnih ukrepov na področju trgovine in premikanja živali, rastlin ali živil in krme do sprejetja zaščitnih ukrepov v skladu z ustrezno zakonodajo.

Prvi ukrep je dopis na visoki ravni, ki se pošlje ustrezni državi članici, po potrebi pa mu sledita predhodna faza in faza sodnega postopka v okviru postopka za ugotavljanje kršitev[46].

V obdobju 2017–2018 je bil Sodišču Evropske unije predložen en primer kršitve, zajete v uredbi o uradnem nadzoru. Komisija se je maja 2018 odločila, da bo pri Sodišču Evropske unije začela postopek zoper Italijo, ker ni ustrezno preprečila nadaljnjega širjenja karantenskega škodljivega organizma *Xylella fastidiosa* v Apuliji[47].

7. SKLEPNE UGOTOVITVE

EU ima trden zakonodajni okvir za nadzor tveganj v zvezi z varnostjo v dobavni verigi. Nacionalni organi držav članic so v svojih letnih poročilih o uradnem nadzoru dokazali, da z izvajanjem uradnega nadzora nad učinkovitim izpolnjevanjem in uveljavljanjem ustreznih zahtev Unije še naprej izpolnjujejo svojo pomembno vlogo spremljanja in preverjanja.

---

44 Glej https://ec.europa.eu/chafea/food/bookshelf/reports/index_en.htm za letna poročila o pobudi „Boljše usposabljanje za varnejšo hrano“.

45 Glej https://ec.europa.eu/info/publications/communication-commission-eu-law-better-results-through-better-application_en.

46 Člen 258 Pogodbe o delovanju EU.

47 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_3805.

Priloženi delovni dokument Komisije zagotavlja podrobnosti o nadzoru, ki ga Komisija izvaja v državah članicah za preverjanje, ali države članice ustrezno izvajajo in uveljavljajo zahteve Unije iz zakonodaje o živilih in krmi, zdravju in dobrobiti živali, zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih. Rezultati tega nadzora kažejo, da so v državah članicah na splošno vzpostavljeni potrebni nadzorni sistemi, ki zagotavljajo splošno sprejemljive ravni skladnosti. Vendar Komisija še naprej odkriva pomanjkljivosti pri uradnem nadzoru in poudarja, da so še vedno možne izboljšave.

Popustljiv odnos do varnosti hrane se vedno maščuje in v takem primeru lahko ne le ogroža javno zdravje, temveč vpliva tudi na zaupanje naših državljanov in trgovinskih partneric v živilskem sistemu EU kot celoti. Pri varnosti hrane ni prostora za samozadovoljstvo in izvajati je treba vse načrtovane nadzorne dejavnosti, določene v večletnih nacionalnih načrtih nadzora držav članic. Vendar je v letnih poročilih za leti 2017 in 2018 ponovno poudarjeno, da se veliko držav članic srečuje z izzivi, povezanimi z zagotavljanjem zadostnih finančnih sredstev za izvajanje potrebnega uradnega nadzora.

Sistematično nadaljnje ukrepanje v skladu s priporočili na podlagi presoj kaže, da države članice na splošno sprejemajo ustrezne popravne ukrepe za odpravo opredeljenih pomanjkljivosti. Poleg tega so v letnih poročilih poudarjena sedanja prizadevanja držav članic za izboljšanje učinkovitosti in uspešnosti njihovega nadzora, zlasti z boljšimi sistemi IT, analizo podatkov, priročniki o kakovosti in usposabljanjem.

S sprejetjem uredbe o uradnem nadzoru so bile uvedene pomembne spremembe, ki bodo prispevale k izboljšanju uradnega nadzora.

Za zagotovitev skladnosti večletnih nacionalnih načrtov nadzora morajo države članice imenovati enotni organ, odgovoren za usklajevanje njihovih priprav in zbiranje informacij o njihovem izvajanju, pregled in posodabljanje. V večletnih nacionalnih načrtih nadzora so določeni strateški cilji, navedeno pa je tudi, kako se te prednostne naloge upoštevajo pri prednostnem razvrščanju uradnega nadzora in dodeljevanju sredstev.

Kar zadeva preglednost, uredba o uradnem nadzoru zahteva, da so večletni nacionalni načrti nadzora dostopni javnosti. Poleg tega lahko države članice izpolnijo zahteve glede preglednosti z objavo svojega letnega poročila.

Uvedba standardnega vzorčnega obrazca za letna poročila, ki jih predložijo države članice, bo olajšala zbiranje primerljivih informacij in podatkov o uradnem nadzoru držav članic v agroživilski verigi EU ter poenostavila pripravo in objavo letnega poročila Komisije.

Komisija s partnerskim sodelovanjem še naprej predano podpira države članice pri nenehnem izboljševanju njihovih sistemov uradnega nadzora prek mrež in pobude „Boljše usposabljanje za varnejšo hrano“.